

BILAG 5

18-02-2013

Sagsnr.
2013-15512

Dokumentnr.
2013-44561

Sagsbehandler
Lone Madsen

Hvidbog 1

**Kommuneplantillæg med VVM-redegørelse
og miljøvurdering for udbygning af
Bispebjerg Hospital**

februar 2013

Kapitel 1. Indledning.....	2
Kapitel 2. Sammenfattende vurdering	3
Kapitel 3. Beskrivelse af det fremlagte projekt	3
Kapitel 4. Resume af de indkomne høringssvar	4

Kapitel 1. Indledning

Københavns Kommune har vurderet, at der skal gennemføres en VVM-proces før en udbygning af Bispebjerg Hospital kan realiseres. Udbygningen sker som led i Region Hovedstadens hospitalsplan.

Der er afholdt en forudgående høring, bl.a. via kommunens høringsportal og udsendelse af en debatfolder, for at indkalde ideer, bemærkninger og forslag fra borgere, organisationer, foreninger mv. inden et forslag til kommuneplantillæg med tilhørende VVM-redegørelse og miljøvurdering udarbejdes. Høringen har samtidig været en høring af berørte myndigheder efter lov om miljøvurdering af planer og programmer. Det var muligt at indsende høringssvar i perioden fra den 17. december 2012 til den 15. januar 2013.

Denne hvidbog indeholder en oversigt over samtlige modtagne høringssvar, et resumé og en vurdering af de skriftlige bemærkninger, der er modtaget i høringsperioden. Der er kommet bemærkninger fra i alt syv myndigheder/organisationer/foreninger/privatpersoner. Alle høringssvarene kan læses i deres fulde længde på www.blivhoert.kk.dk Bemærkningerne drejer sig overvejende om trafik- og parkeringsforhold i anlægs- og driftsperioden samt gener fra øget trafik og anlægsarbejder.

Københavns Kommunes sammenfattende vurdering ses i kapitel 2. Et resumé af de indkomne bemærkninger og en vurdering af dem findes i kapitel 4.

Den videre proces

Hvidbogen vil blive fremlagt for Borgerrepræsentationen samtidig med et forslag til kommuneplantillæg med VVM-redegørelse og miljøvurdering. Når hvidbogen er tiltrådt af Borgerrepræsentationen, vil den blive sendt til dem, der har fremsendt bemærkninger. Efter tidsplanen vil et forslag til kommuneplantillæg med VVM-redegørelse og miljøvurdering blive offentliggjort i sommeren 2013. Der vil herefter være en høring på 8 uger (juli måned medregnes ikke), hvor det vil være muligt at komme med bemærkninger til forslaget. Sideløbende med kommuneplantillægs- og VVM-processen vil der blive udarbejdet en lokalplan som muliggør udbygningen. Det forventes at Borgerrepræsentationen kan behandle forslagene endeligt inden udgangen af 2013.

Kapitel 2. Sammenfattende vurdering

I de fremsendte bemærkninger er trafik- og parkeringsforhold som følge af udbygningen af hospitalet et gennemgående tema. I VVM-redegørelsen vil der blive redegjort for trafik- og parkeingsforhold i både anlægs- og driftsperioden. Der er i bemærkningerne peget på en række specifikke problemstillinger i relation til udbygningen og foreslået måder at løse disse på. Dette er vurderet, og en del af temaerne vil indgå i VVM-redegørelsen.

Øvrige emner er forsyning af hospitalet med kollektiv transport, kulturhistoriske hensyn, koordinering med skybrudsplan, bæredygtige tiltag ifm. byggeriet, håndtering af spildevandsslam og inddragelse af et grønt område. Alle disse bemærkninger er vurderet.

Kapitel 3. Beskrivelse af det fremlagte projekt

Region Hovedstaden har som led i hospitalsplanen med en aftale fra 2010 besluttet, at der skal ske en fusionering mellem Frederiksberg og Bispebjerg Hospitaler samt mellem Psykiatrisk Center København og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg og at funktionerne fremover skal være på Bispebjerg Hospital.

Bispebjerg Hospital gennemførte i 2011/12 en helhedsplan-konkurrence, som danner grundlag for udviklingen af et nyt og moderne hospital: "Nyt Hospital og Ny Psykiatri Bispebjerg". Hovedidéen med vinderprojektet er overordnet at kombinere det fredede historiske hospital med Martin Nyrops pavilloner fra 1913 og de anlagte haveanlæg med et moderne hospitalsbyggeri med et stort volumen og med nybyggeri og renovering af både de somatiske og psykiatriske dele.

Såvel det somatiske som det psykiatriske byggeri udføres i en etapevis udbygning over fire faser i perioden 2014-2025 i takt med nedrivninger og overflytning af funktioner fra Frederiksberg Hospital. Hospitalet vil, når udbygningen er gennemført, få mulighed for at modtage dobbelt så mange ambulante patienter som i dag.

Adgangen til det somatiske hospital for patienter og besøgende vil sker fra Bispebjerg Bakke. Ambulance- og varetilkørsel skal ske fra Tuborgvej ad Vestre Længdevej, hvorfra der også vil være adgang til et nyt parkeringshus. Adgang til psykiatrien sker fra Tuborgvej, dog vil der fortsat være adgang til Børne- og Ungdomspsykiatrien via Bispebjerg Bakke. Antallet af parkeringspladser vil ved udbygningen blive fordoblet.

Kapitel 4. Resume af de indkomne høringssvar

Der er modtaget bemærkninger fra:

- Københavns Museum
- Hofor (tidligere Københavns Energi)
- Danmarks Naturfredningsforening, København
- TK's Ungdomsgård
- Grundejerforeningen Tuborgvej 174-238
- Daginstitutionen Bakketoppen
- Erling Hagemann

Derudover kom der svar, men ingen bemærkninger fra Kulturstyrelsen, Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, Konkurrence- og forbrugerstyrelsen og Erhvervs- og vækstministeriet.

Københavns Museum

Københavns Museum gør opmærksom på, at Bispebjerg Hospital skal ses som ét samlet kulturmiljø, hvor det er også er sammenhængen mellem de forskellige bygningers funktioner, der er kulturhistorisk interessant. Derfor skal bygninger, som er fredede eller bevaringsværdige vurderes i sammenhæng med hinanden.

Museet har via en gennemgang af Kulturstyrelsens database over arkæologiske fund i Danmark og Københavns Museums Topografiske Arkiv kunne konstatere, at området i høj grad er præget af fund fra stenalderen. Derfor bør muligheden for, at der kan fremkomme arkæologiske interesser, holdes for øje ved kommende jordarbejder i området.

Museet gør opmærksom på, at fund af arkæologiske levn under anlægsarbejderne kan resultere i påbud om midlertidig standsning af arbejdet i henhold til lov om museer mv. §26 (beskyttelse af jordfaste fortidsminder). Københavns Museum tilbyder at stå til rådighed for en vurdering af kommende anlægsarbejder med henblik på at afklare behovet for en arkæologisk forundersøgelse forud for anlægsarbejdets begyndelse. En arkæologisk forundersøgelse vil kraftigt reducere risikoen for en uplanlagt, midlertidig standsning af arbejdet.

Vurdering

I VVM-redegørelsen vil der være en vurdering, som også redegør for de bygninger, der er fredede eller bevaringsværdige i sammenhæng med hinanden. Det vil ligeledes fremgå, at Københavns Museum kan give et påbud om midlertidig standsning af arbejdet i henhold til lov om museer mv., §26, hvis der gøres fund af arkæologiske levn under anlægsarbejderne.

HOFOR (tidligere Københavns Energi)

HOFOR peger på vigtigheden af, at planerne for Bispebjerg Hospital koordineres med udmøntningen af kommunens Skybrudsplan.

Vurdering

I VVM-redegørelsen vil det blive beskrevet, hvordan planerne for Bispebjerg Hospital spiller sammen med kommunens Skybrudsplan.

Danmarks Naturfredningsforening, København

DN mener, at VVM-vurderingen er en lejlighed til at vurdere hospitalers påvirkning af miljøet og til at tage nogle tiltag til forebyggelse af sygdomme og dødsfald forårsaget af hospitalernes påvirkning af omgivelserne. DN foreslår, at VVM-redegørelsen indeholder en vurdering af, hvordan spildevandsslam og affald fra hospitalet kan forgasses, så hospitalet ikke bidrager til en række miljøbetingede sygdomme som følge af forbrænding af spildevandsslam og affald. DN nævner eksempler på, hvor forgasning af spildevandsslam og affald finder sted.

DN mener derudover, at klimatiltag også bør vurderes og spørger om bygningerne kan opføres som 0-energiløsninger, om der skal sættes solceller eller liggende vindmøller op, om der er behov for så mange p-pladser og hvordan antallet af cykler og el-køretøjer kan øges.

Vurdering

Fremover skal hospitaler have tilladelse til udledning af deres spildevand. Her vil der blive stillet krav til, at spildevandet renses for en række stoffer. Der kan imidlertid ikke stilles krav til, hvordan hospitalerne skal rense spildevandet. Det er kun, hvis der etableres et rensesanlæg på hospitalet, at spildevandsslammet fra hospitalet kan adskilles fra andet spildevandsslam. Det forventes, at Bispebjerg Hospital får en spildevandstilladelse inden udgangen af 2013, men på nuværende tidspunkt vides det ikke, hvordan hospitalet har tænkt sig at gribe rensningen af spildevandet an.

Lokalplanen vil indeholde bestemmelse om, at nybyggeri skal opføres i overensstemmelse med kravene til laveste energiklasse, jf. gældende bygningsreglement. Frem til 2015 kan det tillades at anvende lavenergiklasse 2015 i stedet for laveste energiklasse (bygningssklasse 2020). Tilladelse til fravigelse kan ske efter en konkret miljømæssig og økonomisk vurdering.

I VVM-redegørelsen vil der blive redegjort for behovet for parkeringspladser. Lokalplanen vil indeholde bestemmelser om, hvor meget cykelparkering, der skal etableres. Københavns Kommune anbefaler, at der i forbindelse med opførelsen af parkeringshus og -kælder etableres et antal parkeringspladser til elbiler med ladestandere, samt at alle, eller væsentlige dele af de nyetablerede

parkeringsfaciliteter i konstruktion endvidere forberedes til nem installation af yderligere ladestandere, når behovet opstår.

TK's Ungdomsgård

TK's Ungdomsgård er bekymret over at trafikken, som stiger med 55 % på spidsbelastningstidspunkter (dvs. kl. 7-9 og specielt om eftermiddagen kl. 15 -16.30) allerede nu gør det svært for biler og cyklister at komme ud på Tuborgvej fra den stikvej, som er adgangsvej til ungdomsgården. Det gælder særligt for venstresving. Ungdomsgården forventer, at det bliver værre, når tung trafik med byggematerialer mv. til det nye hospital starter, samtidig med at der i 2013, 14 og 15 også er tung trafik fra metrobyggeriet på Tuborgvej. TK's Ungdomsgård foreslår, at der oprettes en lysregulering på dette sted, som fungerer i spidsbelastningstiden, hvor der er mange forældre der afhenter børn.

TK's Ungdomsgård formoder, at der vil blive behov for flere p-pladser grundet ansatte til byggeriet og gør opmærksom på, at det allerede nu er svært at finde P-plads i området mellem kl. 8 – 15 da der er mange parkerede biler på villavejene omkring hospitalet og ved parkeringspladser på stikvejen op til TK's Ungdomsgård, Teknisk skole og Lions kollegiet. Ungdomsgården foreslår, at naboerne informeres om strategien for parkering i området i byggeperioden.

Da TK's Ungdomsgård ligger meget tæt på det ny hospitalsbyggeri og Ungdomsgårdens legeplads vender ud mod det planlagte byggeri, er Ungdomsgården bekymret for, at byggeriet vil medføre af støj, støv, uro og andre gener i en lang byggeperiode og for en øget støjbelastning fra vejtrafikken både på Tuborgvej.

Ungdomsgården nævner, at den i en lang årrække har benyttet et grønt område, som nu planlægges inddraget i byggeriet. Dette vil efter Ungdomsgårdens mening få betydning for TK's psysiske og fysiske miljø og vil være en forringelse af TK's muligheder for fysisk udfoldelse. Ungdomsgården peger på, at betydningen af grønne områder er omtalt i oplægget for det nye hospital. Ungdomsgården opfordrer til, at der findes en løsning, så TK's Ungdomsgård kan bibeholde det grønne område helt eller delvist.

Endelig er Ungdomsgården bekymret for, om der kan være modstridende interesser mellem ungdomsklubben og det psykiatriske hospital - bl.a. kan forventes støjende adfærd på Ungdomsgården legeplads.

Vurdering

I VVM-redegørelsen vil det blive beregnet, hvor meget trafik udbygningen af hospitalet vil give anledning til på Tuborgvej. Mertrafikken som følge af metroen vil også indgå.

Med hensyn til et signalanlæg er det tvivlsomt, om der er plads til et sådant på strækningen. Endvidere opstilles normalt ikke signalanlæg, der kun fungerer på visse tidspunkter af døgnet. Mere realistisk er det at etablere en støttehelle eller lign., hvis VVM-redegørelsen tilsiger, at dette bør indgå som en afværgeforanstaltning, og hvis pladsen i vejprofilet tillader dette.

I VVM-redegørelsen vil der blive redegjort for behovet for parkeringspladser i anlægsfasen.

Ifølge Bispebjerg Hospital har TK-Ungdomsgård siden 1970'erne haft en lejeaftale for et grønt areal, som tilhører hospitalet. Arealet har været anvendt til udeareal for TK-Ungdomsgård. Lejen har været på 0 kr. Hospitalet oplyser, at lejeaftalen fra hospitalets side opsagt, idet arealet i forbindelse med det fremtidige hospitalsbyggeri skal bruges til det nye psykiatriske hospital. Ligesom det er tilfældet i dag, vil TK-Ungdomsgård og det psykiatriske hospital være naboer i fremtiden. Hospitalet peger på, at psykiatrien ikke vil være lukket inde med trådhegn på samme måde som i dag. I den fremtidige arkitektur for det psykiatriske hospital søges afgrænsningen af patienternes udeareal integreret i bygningsarkitekturen, således at det noget fængselsprægede udseende erstattes af et tidssvarende design.

Grundejerforeningen Tuborgvej 174-238

Grundejerforeningen ønsker en redegørelse for trafikforholdene i anlægsperioden, der falder sammen med den, ifølge grundejerforeningen, belastende transport af materialer til og fra metrobyggeriet. Foreningen forudser trafiksammenbrud i forbindelse med anlægsarbejdet, hvis der ikke sker ændring af trafikforholdene. Der ønskes også en redegørelse for trafikforholdene efter anlægsperioden.

Foreningen ønsker også, at der laves en planlægning af parkeringsforholdene i anlægsperioden og peger på vanskeligheder ved at parkere på f.eks. Bispebjerg Vej, der fra kl. 7 om morgen til kl. 16.00 ifølge foreningen er optaget af parkerede biler tilhørende ansatte på hospitalet. Vanskelighederne for beboerne med at finde en parkeringsplads forudses endnu større pga. ansatte til byggeriet. Foreningen foreslår, at det undersøges om den store parkeringskælder under Københavns Tekniske Skole kan inddrages i løsningen.

Foreningen mener ikke, at 1.740 parkeringspladser vil dække behovet efter anlægsperioden og at redegørelsen skal beskrive det realistiske i at dette antal parkeringspladser skal kunne dække behovet, hvortil kommer patienttransport, håndværkere og forsyninger. Det nuværende parkeringskaos på grund af hospitalets ansatte og delvis dets gæster på de nærliggende veje på den anden side af Tuborgvej over for Hospitalet, mener foreningen der skal skabes en løsning på.

Foreningen ønsker endelig at vide, hvordan man vil sikre, at det bliver lettere at komme til Bispebjerg Hospital med offentlige transportmidler.

Vurdering

I VVM-redegørelsen kommer en redegørelse for trafik- og parkeringsforhold i både anlægs- og driftsfasen. Hospitalet skal i denne sammenhæng også redegøre for, hvilke tiltag, der vil blive iværksat for at nedbringe trafikken. Udbygningen af Bispebjerg Hospital har et meget langt perspektiv. Der sker løbende tilpasninger af den kollektive trafik til behovet som følge af byens udbygning og introduktion af nye transportmidler (metroen). Forsyning af Bispebjerg Hospital med kollektiv trafik vil både på kort og lang sigt indgå i kommunens overordnede trafikplanlægning.

Daginstitutionen Bakketoppen

Bakketoppen, som ligger på Bispebjerg Bakke, er bekymret for den øgede trafikbelastning, herunder faren for påkørsler, stigning i støjniveauet og de parkeringsmæssige muligheder. Bakketoppen peger på, at der skal hver dag afleveres og hentes små 200 børn i daginstitutionen og at der har været ”tæt på påkørsels-situationer”. Bakketoppen forventer, at hyppigheden af sådanne situationer vil blive væsentligt øget i forbindelse med øgningen af trafikmængden på vejen, og at der måske også kan ske ulykker. Bakketoppen nævner, at der også kommer børn, der skal bringes og hentes til og fra de øvrige tæt ved liggende daginstitutioner, hvorved fodgængertrafikken med voksne og børn har en karakter som ved en skolevej. Bakketoppen henstiller til, at risikoen for at der sker en påkørselsulykke der involverer børn, reduceres ved at tage hensyn hertil i planlægningen af de trafikale forhold og ved at kompensere trafikreguleringsmæssigt herfor.

Bakketoppen ønsker, at der ved en regulering af trafikken på Bispebjerg Bakke tages hensyn til at støjbelastningen ikke kan øges væsentligt, da der er vuggestuebørn der sover ude samt legende børn på legepladser og i institutioner, der ligger ved eller tæt på vejen. Bakketoppen nævner at trafikstøj går ud over helbredet og ødelægger børns evne til koncentration og trivsel.

Mht. parkering som følge af mere trafik på Bispebjerg Bakke peger Bakketoppen på, at der bør tages hensyn til, at der er mange forældre der i morgen- og eftermiddagstimerne skal have mulighed for at parkere udfor daginstitution(erne). Bakketoppen nævner, at kommunen tidligere har konstateret problemer med den nuværende trafik på vejen, hvor der køres for stærkt efter forholdene, og har været inde på, at der bør etableres hastighedsregulering.

Daginstitutionen Bakketoppen forslår i forbindelse med udbygningen at Bispebjerg Bakke hastighedsreguleres (påbud om max. 30-40 km/t.)

og at der sker en fysisk regulering af de trafikale forhold (midterheller eller bump) samt at der etableres en parkeringsmæssig løsning således at det er muligt at parkere, når forældrene skal hente og aflevere børn i daginstitutionen(erne) (f.eks. en 15. minutters parkeringstilladelse forbeholdt for aflevering og hentning på parkeringspladser ved daginstitutionerne).

Vurdering

Med den planlagte fremtidige trafikale betjening af hospitalet vil en større del af trafikken vil komme via Bispebjerg Bakke. Derfor vil af hensyn til trafiksikkerheden blive stillet krav om etablering af cykelsti på Bispebjerg Bakke i begge sider mellem Østre Længdevej og Tagensvej. I det omfang der er plads, vil der blive etableret p-båse også. Nogle af disse kan med fordel anvendes til af- og påsætning udfor institutionerne.

Det er rigtigt, at kommunen tidligere har registreret, at der køres for stærkt på Bispebjerg Bakke. I forbindelse med etablering af cykelstier vil de nødvendige hastighedsdæmpende foranstaltninger bliver indbygget. Af hensyn til ambulancekørsel kan der ikke etableres almindelige bump, men vejen skal i fremtiden ikke indbyde til høj fart som i dag.

Det er ikke muligt at reservere offentligt vejareal til specifikke persongrupper (undtagen handicapparkering). Vil institutionerne reservere p-pladser til deres brugere, må de lave p-båse på egen grund/privat areal. Der kan imidlertid sagtens etableres tidsbegrænset p-forbud i de nødvendige tidsrum.

Erling Hagemann

Erling Hagemann kritiserer, at kommunen gør sig overvejelser om at bygge højere end de 24 m, som i dag er muligt. Erling Hagemann mener derudover, at det er vigtigt at bevare så mange træer som muligt.

Erling Hagemann ønsker, at man får personalet til at cykle eller til at tage offentlige transport til arbejdet. Han har iagttaget, at alle p-pladser er optaget allerede kl. 7.00 om morgenen og forudser kaos med en trafikstigning på 55 %. Erling Hagemann peger på, at der sker en del uheld på grund af den megen trafik på Tuborgvej og ind- og udkørsel til og fra hospitalet og mener at der skal laves en trafikregulering med trafiklys, hvis ikke der skal ske endnu flere ulykker.

Endelig stiller Erling Hagemann spørgsmålstejn ved det smarte mht. støj i at placere vareindlevering og p-hus tæt på beboelse, og han foreslår, at byggeindkørsel med lastbiler placeres, hvor der ikke er beboelse.

Vurdering

I lokalplanen muliggøres bebyggelse i en højde på op til 30 meter for den del af bebyggelsen, der - i form af længebygninger - placeres et stykke inde på grunden i et afgrænset byggefelt i den nordlige del af det somatiske hospitals nybyggeri. Københavns Kommune vurderer, at disse bygninger indgår i en god bebyggelsesmæssig sammenhæng med det omkringliggende område. Dette sker ved en videreførelse af eksisterende længebebyggelser så som Lersøkomplekset og etagebebyggelserne vest og nordvest for området samt ved videreførelse af principperne i det historiske kvarter med en central akse og princippet med pavilloner i landskabet.

I VVM-redegørelsen vil der blive redegjort for behovet for parkeringspladser. Behovet for trafikregulering vil også blive belyst. Lokalplanen vil indeholde bestemmelser om, hvor meget cykelparkering, der skal etableres.

Det vil være vanskeligt at undgå adgang til hospitalet og til byggepladserne, hvor der er beboelse, da der er beboelse på alle sider af hospitalet, men hospitalet skal etablere de mest hensigtsmæssige adgangsveje til byggepladserne fra det overordnede vejnet. Dette vil blive beskrevet i VVM-redegørelsen.